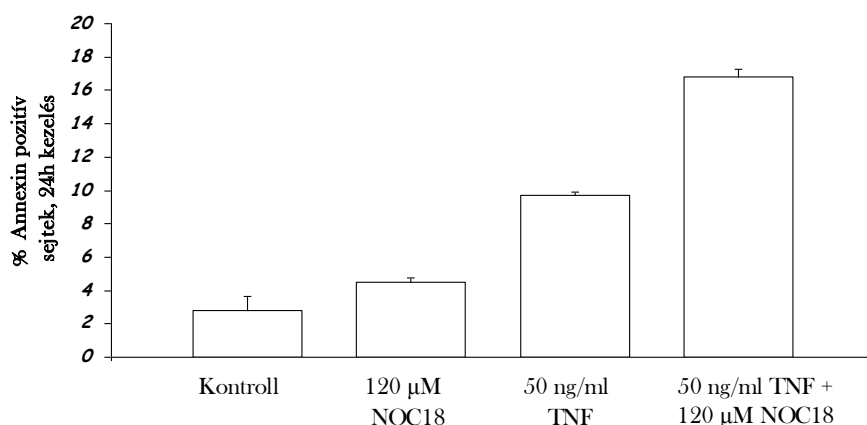

OTKA 61030 ZÁRÓJELENTÉS

A nitrogén monoxid (NO) egy rövid féléletidejű, számos szabályozó szabályozó funkciót betöltő molekula, immunmoduláns hatása jól ismert. Korábbi eredményeink szerint NO befolyásolja a T limfocita aktivációt (*J Immunol* 2003;171:5188-5197; *Trends Immunol* 2004;25:360-367; *Free Radical Biology and Medicine* 2007;11:1625-1631; *Clinical Immunology* 2006;2-3:145-151). (A zárójelentésben az eddig közölt adatok szövegesen, az eddig még nem közölt adatok ábrákkal is szerepelnek).

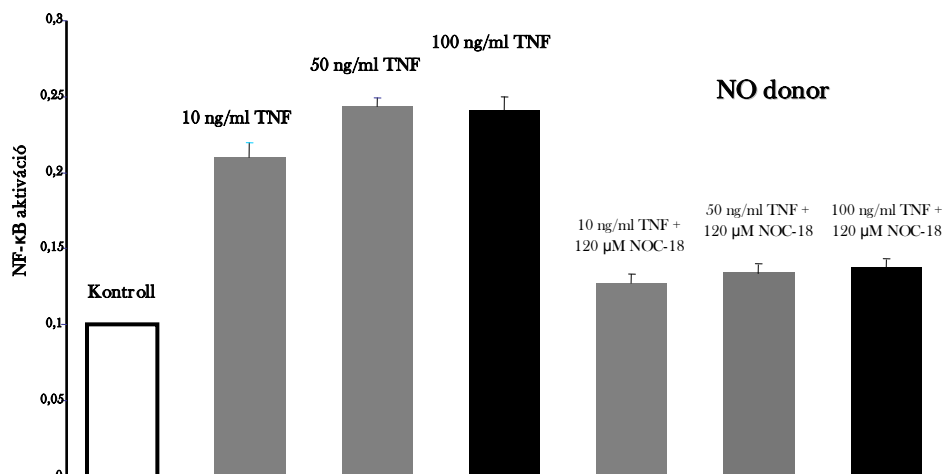
1: Eredményeink szerint a NO szabályozza a TNF-alfa T limfocitákra kifejtett sejt aktiváló és apoptózis indukáló hatását. 10, 50 és 100 ng/ml rekombináns TNF- α előkezelést követően adott NO donor (60, 120, 300 μ M NOC-18) jeletősebben fokozta az apoptózist, mint NO donor önmagában (p>0,001 mindhárom esetben).

Az NO befolyásolja a TNF által indukált apoptózist Jurkat sejteken

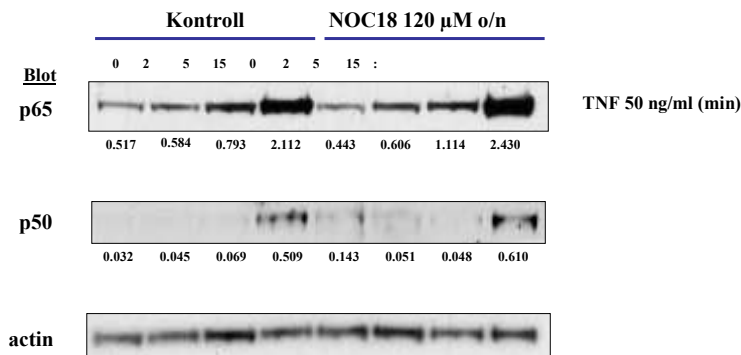
2: TNF kezelés NF- κ B aktivációt indukál limfocitákban. NF- κ B riporter plazmidot tartalmazó Jurkat sejteken vizsgáltuk az NF- κ B aktivációt. Eredményeink szerint NO hatékonyan gátolja a TNF kezelésre és CD3 stimulációra mérhető NF-kappa aktivációt is.

Az NO gátolja a TNF által indukált NF- κ B aktivációt β galaktozidáz riporter plazmidot tartalmazó Jurkat sejteken

3: Vizsgálatuk az NO NF- κ B gátló hatásának mechanizmusát is. Eredményeink szerint az NF-kappa aktiváció korai lépéseit képviselő P50, P65, I-kB α és I-kB ϵ nukleáris transzlokáció is független NO donor előkezeléstől. Ezen adataink szerint az NF-kappa útvonal későbbi lépéseit, így a transzkripciót és transzlációt szabályozza NO, míg a nukleáris transzlokáció NO-tól független.

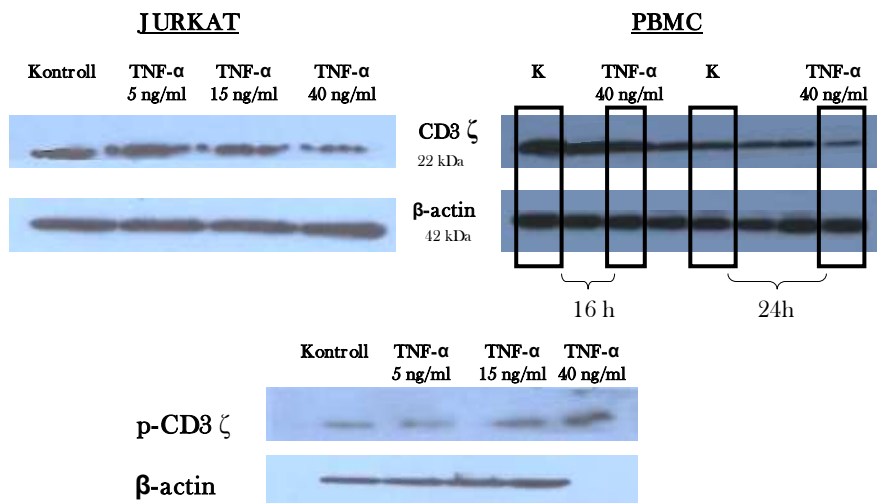
NO nem befolyásolja NF-kB nukleáris transzlokációt Jurkat sejteken

4: Eredményeink szerint a TNF által indukált P38 aktiváció szintén nem különbözött szignifikánsan NO donor előkezelést követően és annak hiányában, western blot módszerrel és intracelluláris flow citometriával mérve egyaránt (p=0,4 és p=0,5).

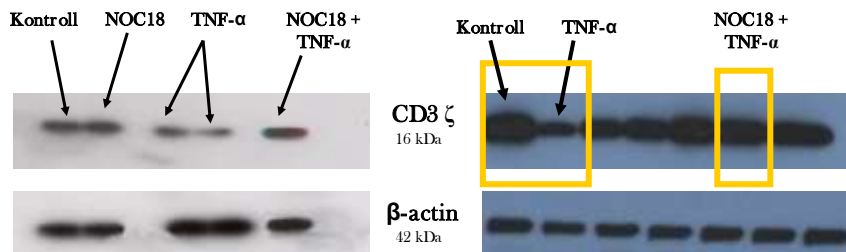
Irodalmi adatok szerint rheumatoid arthritisben (RA) csökken a T limfociták CD- ζ lánc expresszója. A TNF alapvető szerepet játszik az RA pathogenézisében, ezért vizsgálatuk a TNF szerepét a CD- ζ lánc expresszójára. Eredményeink szerint TNF (10-50 ng per ml) dózis függően csökkenti a CD- ζ lánc expressziót Jurkat sejteken és frissen szeparált human T limfocitákon is (p<0,001) áramlási citometriával és western blot módszerrel mérve egyaránt. Ugyanakkor a foszforilált CD3- ζ lánc expresszió fokozódik TNF kezelés hatására.

TNF kezelés dóziszfüggő módon csökkenti a CD3 ζ lánc expressziót

5: NO szabályozza a TNF által indukált NF- κ B aktivációt és apoptózist, további kísérleteink során vizsgáltuk az NO hatását a TNF által indukált CD3- ζ lánc expresszióra. Eredményeink szerint NO donorral történő előkezelés (40 μ mol NOC 18) gátolta a TNF által okozott CD3- ζ lánc expressziót csökkentő hatását, Jurkat sejteken és frissen szeparált humán limfocitákon egyaránt ($p < 0,001$; $p < 0,001$).

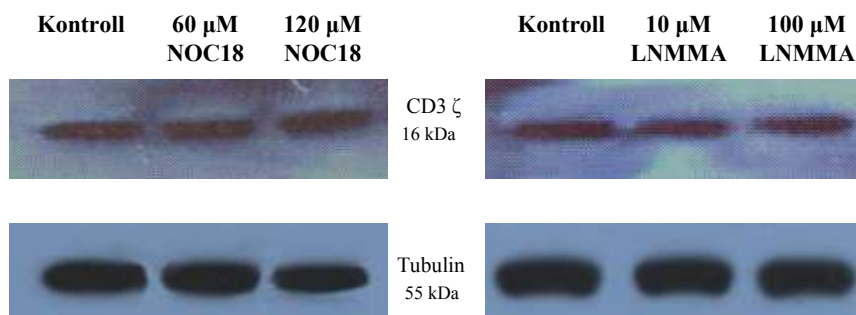
NO donorral történő előkezelés gátolja a TNF kezelés hatására kialakuló ζ lánc csökkenést

3 h 180 μ M NOC18 előkezelés,
16h inkubáció 40 ng/ml TNF

6: Vizsgáltuk az NO donor és NO termelődést gátló NOS inhibitor hatását a CD3- ζ lánc expressziójára. Eredményeink szerint NO donor, vagy NO gátlás nem befolyásolja a CD3- ζ lánc expressziót.

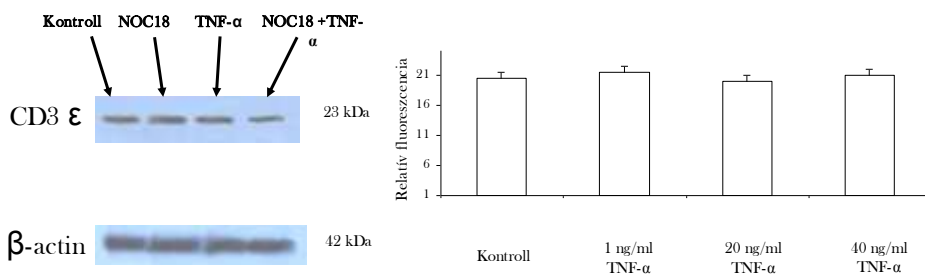
A NO és az LNMMA önmagában nem befolyásolja a zéta lánc mennyiségét

Inkubáció: 16 h

7: Ugyanakkor TNF kezelés nem befolyásolta a CD3-ε lánc expressziót, mely a CD3-ζ és CD3-ε láncok expressziójának eltérő szabályozására utal.

TNF kezelés hatására nem változik a CD3 ε lánc mennyisége

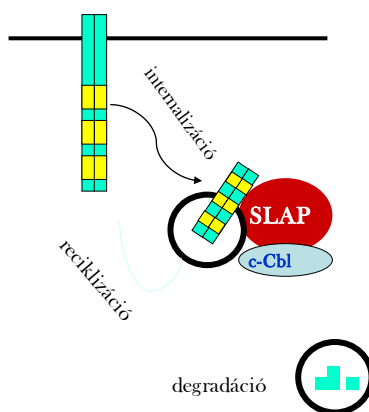
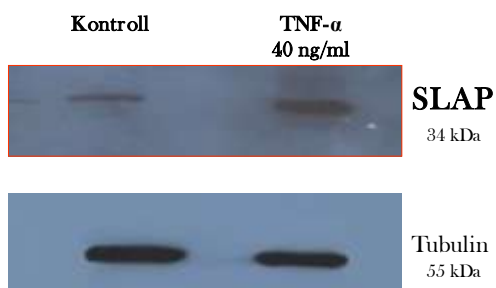
NOC18: 180 μM előkezelés 3 h } 16 h
 TNF-α: 40 ng/ml

Inkubáció: 16 h

8: SRC adaptor (SAP) protein irodalmi adatok szerint csökkenti a CD3-ζ expressziót, saját adataink szerint TNF kezelés SAP expresszió növekedéssel jár, melynek szerepe lehet a TNF CD3-ζ csökkentő hatásában is.

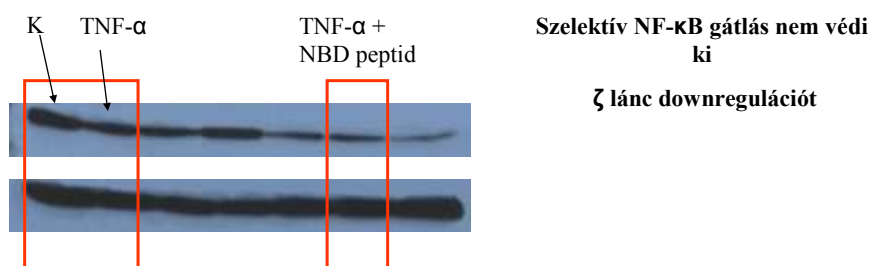
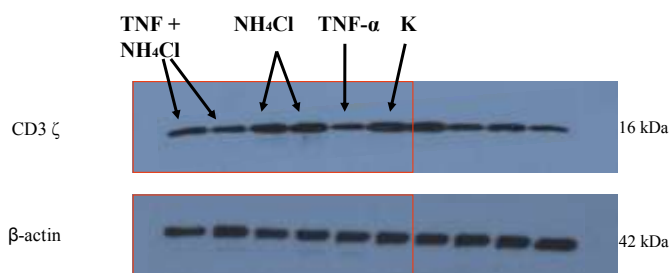
TNF hatására megnő SLAP src adaptor protein expressziója

Src adaptor protein expressziója
 TNF kezelés hatására

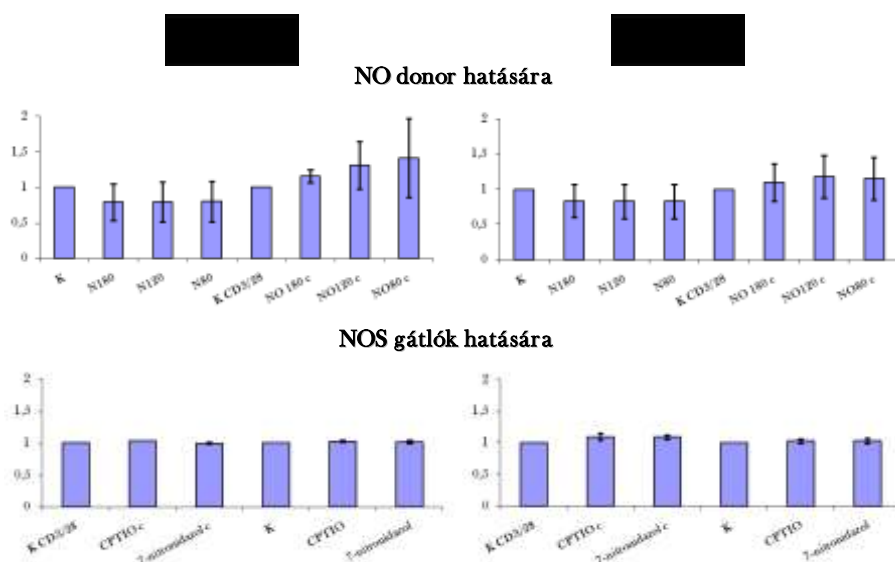
9: Vizsgáltuk a TNF által indukált CD3 ζ expresszió csökkenés mechanizmusát is. Eredményeink szerint lizoszóma gátló NH₄Cl nem befolyásolja a TNF CD3 ζ expressziót csökkentő hatását. Továbbá szelektív NF- κ B gátló NBD peptid szintén nem védi ki a TNF CD3 ζ lánc csökkentő hatását.

Lizoszómagátlás hatása a TNF által indukált ζ lánc expresszióra

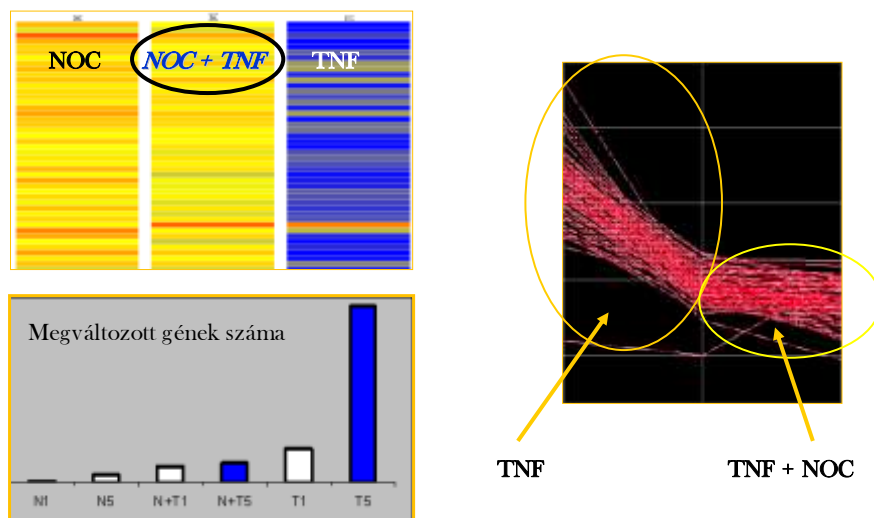
10: A NO TNF hatásait módosíthatja receptorának expresszióján keresztül is, ezért megvizsgáltuk az NO szerepét I és II típusú TNF receptorok kifejeződésére. Eredményeink szerint NO nem befolyásolja szignifikánsan az I és II típusú TNF receptor expressziót.

NO nem befolyásolja a TNF receptor expressziót

11: Microarray eredményeink alapján a NO számos TNF által indukált protein expresszióját szabályozza, így többek között gátolja a relB protein expressziót human T limfocitákon. Eredményeink az NO számos, a TNF által aktivált gén expresszóját gátolja. Mindezek az eredmények alátámasztják a NO TNF hatásait befolyásoló szerepét.

NO befolyásolja a TNF által indukált génexpressziót

12: Eredményeink szerint szénhidrát antigének processzálását szignifikánsan nem befolyásolja NO donor és NOS inhibitor kezelés.

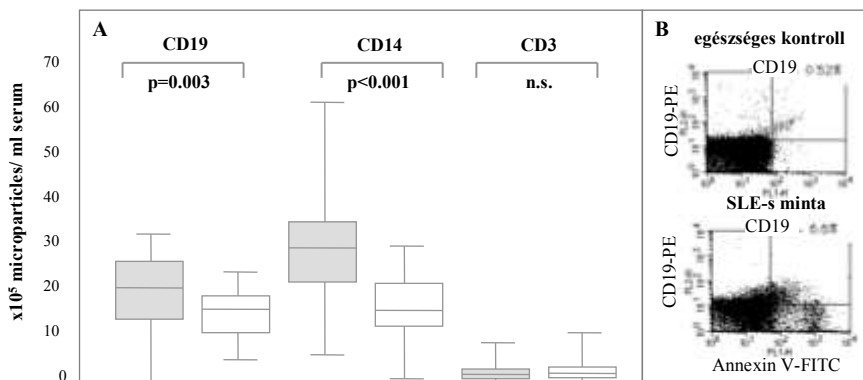
13: Eredményeink szerint NO szabályozza T limfociták citokin termelését és differenciálódását. Hisztidin dekarboxiláz hiányos (HDC-KO) eger T sejtjeinek IFN-gamma termelése fokozott mRNS és protein szinten ($p > 0,001$, $p > 0,001$) (Koncz A et al *J Immunol* 2007;10:6613-6619). HDC-KO T limfociták NO termelése szintén fokozott vad típusú kontrollokéhoz képest ($p < 0,01$) és hisztamin szabályozza az NO szintézist, HDC-KO és vad típusú T limfocitákban egyaránt. Eredményeink szerint NO donor kezelés INF-gamma termeléssel jár, míg NOS inhibitorok az IFN-gamma szintézist szignifikánsan gátolták. Hisztamin a NO termelésen keresztül szabályozza az IFN-gamma szintézist. Hisztamin hiány nem véd az aggregán indukálta artritistől, melynek oka a Th1 citokinek nagyobb arányú termelése.

14: Eredményeink szerint TNF szabályozza T limfociták nitrogén monoxid (NO) termelését *in vivo* és *in vitro*, továbbá NO szabályozza a T limfociták NF-Kappa aktivációját. Rheumatoid arthritises (RA) betegek T limfocitáinak NO termelése fokozott ($p < 0,001$) és TNF blokkoló kezelés mellett az NO termelés csökken ($p = 0,01$). (Nagy G et al. *Immunol Lett.* 2008 Jun 15;118(1):55-8). Ugyanakkor RA-es betegek T limfocitáinak NO termelése nem korrelál a betegség aktivitásával. RA-es betegek szinoviális mintáiból szeparált fibroblasztok és makrofágok NO termelése nem különbözött arthrosisban szenvedő betegek szinoviális mintáiból szeparált fibroblasztok és makrofágok NO termelésétől.

15: RA-es betegek szérum nitrit és nitrát szintje hasonló egészséges kontrollokéhoz és nem korrelál a betegség aktivitásával és a rheumatoid faktor szintjével.

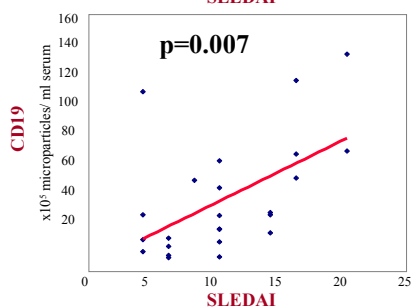
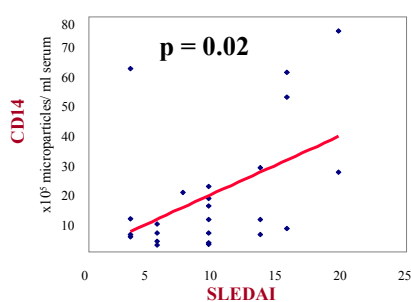
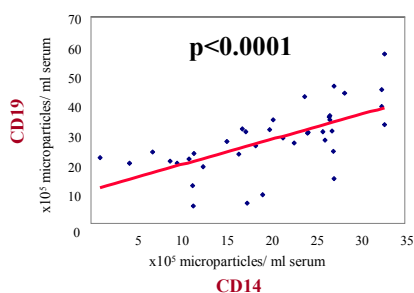
16: 100nm 1000nm méretű mikropartikulumok egér ízületbe juttatva szinovitist okoznak. B limfocita es monocita eredetű partikulumok mennyisége magasabb SLE-ben es polymyositisben, mig a T limfocita eredetű mikropartikulumok szintje jelentősen emelkedett polymyotitisben de SLE ben az egészseges kontrollokéhoz hasonló.

Mikropartikulák SLE-ben

CD14, CD19 hordozó (monocita és B limfocita eredetű) mikropartikulák mennyisége korrelál egymással. Továbbá a CD14 és a CD19 hordozó partikulák mennyisége is szignifikánsan korrelál az SLE aktivitását mutató SLEDAI index értékével.

Mikropartikulák és SLEDAI közötti korreláció

nincs szignifikáns korreláció a B sejt eredetű mikropartikulák száma és a C3 / anti-C1q szintek között.